

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ АСПЕКТІВ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

студентка гр. МК-01 Бойко Ю.М., асистент Омеляненко В.А.

Основною проблемою ринку праці є трудова міграція, яка спричинена, в першу чергу, низьким рівнем оплати праці та відсутністю робочих місць. Значний витік молодого робочого сили за кордон зумовлений відсутністю професійної самореалізації, а також економічною нестабільністю в Україні, яка змушує шукати більш стабільні джерела доходу за межами країни.

У рекомендаціях МОП міститься розмежування двох принципових складових щодо визначення міграції, пов'язаної з економічною діяльністю працівників: працівники-мігранти та економічна міграція. Працівники-мігранти – особи, які допущені країною, що не є країною їх походження з визначеною метою здійснення економічної діяльності. До складу працівників-мігрантів МОП включає такі категорії: сезонні працівники-мігранти; працівники-мігранти, пов'язані з реалізацією проекту; працівники-мігранти, що працюють за контрактом; тимчасові працівники-мігранти; працівники-мігранти, що облаштувалися; висококваліфіковані працівники-мігранти. Економічна міграція охоплює людей, які переїжджають в інші країни у зв'язку із здійсненням економічної діяльності, що не оплачуються в країні призначення або вимагає деяких вкладень з боку самого мігранта.

Зовнішня трудова міграція з України переважно спрямована в європейські країни, що пояснюється досить високим життєвим рівнем у цих країнах, однак після розширення кордонів ЄС на Схід запровадження візового режиму у найближчих сусідів значно ускладнило працевлаштування українських громадян. Однак за кордоном ще до встановлення візового режиму прибувала значна їх кількість. Через глибоку економічну кризу в Україні, що супроводжувалася значним зниженням життєвого рівня населення, зростанням безробіття, посилилася міграція робочої сили у розвинені країни. Найбільших збитків економіці України, її майбутньому завдає відплив значної кількості науково-технічних спеціалістів (у сер. 1990-х рр. щороку емігрувало до 50 тис. дипломованих фахівців).

За даними Всесвітнього форуму з України емігрувало близько 7 млн. українських громадян, що становить біля 10% всіх трудових мігрантів у світі, і близько 15% українських громадян. Беручи до уваги те, що у деяких країнах частка заробітчан набагато більша (Грузія – 36%, Молдова – 27%), то ця цифра є ще досить скромною. За даними Світового банку, усього в 2007 році емігранти переказали додому 318 млрд. дол., можна сказати, що українські емігранти переказали додому біля 31 млрд. дол. США. Зважаючи на те, що українська робоча сила у міжнародній міграції робочої сили все-таки оплачується трохи дешевше за робочу силу інших країн, бо більшість українських мігрантів знаходяться за кордоном нелегально, можна було б

сказати, що ця цифра завищена. Але якщо врахувати той факт, що більшість українців виїхали на тимчасові заробітки для нагромадження капіталу на певні споживчі цілі, які вони все-таки задовольнятимуть вдома, а не на постійне проживання за кордон, то дана цифра може бути цілком реальною. Для економіки України 31 млрд. дол. не мала сума (приблизно 20% ВВП) і вона має значний вплив на економічні процеси.

Важливим є питання «вдпливу мізків» до країн із кращими умовами для реалізації особистості. По-перше, Україна втрачає досить кваліфікованих кадрів та освічених людей, що є рушійною силою НТП. Це дає змогу іншим державам отримувати готових фахівців за недорогою ціною. По-друге, втрачаються державні кошти, витрачені на навчання та підготовку фахівців.

Стосовно соціальних наслідків трудової міграції, необхідно звернути увагу на проблему «втраченого покоління». Яким би дивним це не здавалося, проте вплив міграції батьків на молоде покоління зумовлює наступне покоління трудових мігрантів. Молодь не бачить свого майбутнього в Україні, вона націлена на негайний виїзд за кордон. А якщо мігрант залишається жити за кордоном, то вилучає назавжди себе, як працівника та своїх дітей, як осіб, що оновлюють трудові ресурси.

Для того щоб призупинити погіршення ситуації на ринку праці України, необхідно підвищити конкурентоспроможність робочої сили шляхом вдосконалення системи професійної освіти; сформувати гнучкий та мобільний ринок праці; а також забезпечити правовий захист працівників.

В Україні уже виникло багато проблем, пов'язаних з трудовими ресурсами, такі як безробіття, напруженість на ринку праці, брак робочих місць, що напряму пов'язані з трудовою міграцією. Україна є постачальником робочих рук на європейський та світовий ринок праці, і ця доля супроводжуватиме її ще достатньо довгий час. Оскільки українські мігранти і надалі будуть працювати за кордоном, більш логічним і необхідним буде підтримка та направлення головних результатів міграції в сторону країни, що дозволить прискорити її соціально-економічний розвиток.

1. Білецька Л.В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: Навчальний посібник / Л.В. Білецька, О.В. Білецький, В.І. Савич. – К.: ЦУЛ, 2005. – 652 с.

2. Малиновська О. Наслідки міжнародної міграції населення України та політико-управлінські дії щодо їх врегулювання. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/562/>

3. Саврасова А.А. Стан та проблеми міжнародної міграції трудового населення України [Електронний ресурс] / А.А. Саврасова, С.В. Семененко, С.О. Багдасарян. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/36_PWMN_2010/Economics/75793.doc.htm

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 248-249.